

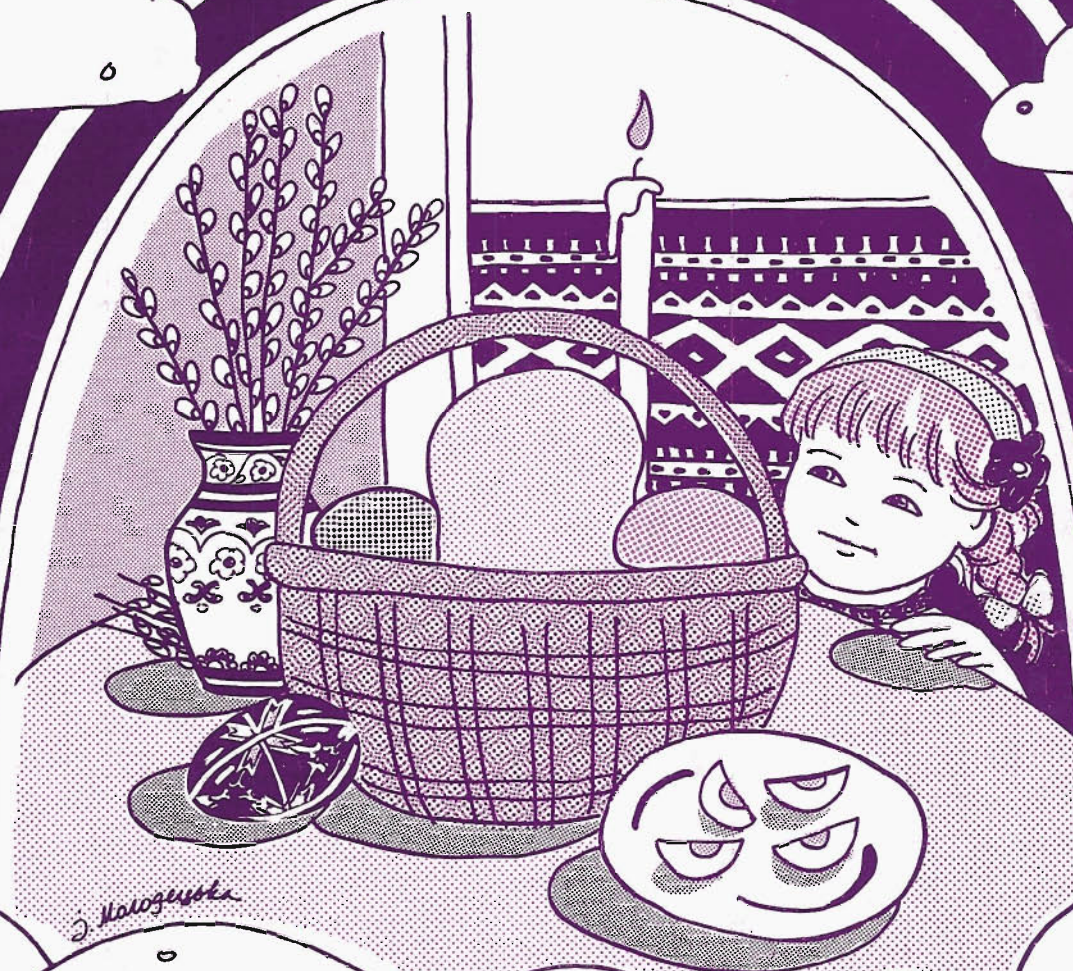
ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

РІК XXXI

КВІТЕНЬ — ВЕЛИКДЕНЬ 1984

Ч. 4. (352)

THE RAINBOW

A CHILDREN'S MAGAZINE

Наш читач Павлусь Сохоцький з Піттсбургу, Па. прислав такого власноручно написаного листа:

5 лютого 1984

Дорога Веселко!
 Чи Ти пам'ятаєш як до Тебе написали Олесь Симеонідес і Павлусь Сохоцький? Ми почали писати до тебе листи і вже є добріми товаришами. Недавно ми мали нагоду зустрітись і завітати до Світа. Ми маємо маленьких сестричок, які також бавилися разом. Нашим мамам і татам також було приємно разом.
 Це все через Тебе. Дякуємо. Є тишу це сам у Піттсбургу але знаю, що Олесь то саме хотів би Тебе сказати.
 Па, па, Павлусь

На світлинці від ліва: Христия Симеонідес, Олесь Симеонідес, Павлусь Сохоцький, автор листа до „Веселки“, Наталя Сохоцька

Відповідь Р е д а к ц і ї: Дорогий Павлуся! „Веселка“ Вас обох пам'ятає. Тішимося, що Ви вдоволені. Христос Воскрес!

ПРО КУЖІЛЬ, КУЖІЛКУ, ПРЯЖУ Й МОТОВИЛО

73-літній читач „Веселки“ п. Микола Сухарчук із Ілїрії, Огайо прислав до редакції „Веселки“ таке в'яснення: „Ви неправильно дали пояснення про кужілку, кужіль, пряжу, мотовило й волокно у ч. „Веселки“ за лютий 1983 року на стор. 14-й. Пряжу мотається на мотовило, а не на кужілку. На кужілку мотають волокно з льону або з конопель. З того виходить кужіль. Спрядені нитки з кужеля намотується на мотовило і з того виходить пряжа.

„Веселку“ передплачую для своїх внуків, але й сам люблю її читати. Шкода, що вже довго не зможу її читати”...

Відповідь Р е д а к ц і ї: Дорогий Пане Сухарчук! Дякуємо за в'яснення. Нам приємно, що старші віком люди цікавляться „Веселкою“ і не лише передплачують журнал своїм унукам, але й самі його пильно читають. Дай Боже, щоб Ви ще довго могли бути читачем „Веселки“!

ПАРАСОЛЬ

— Юрку, таж твій парасоль має дірки!

— Так і треба! Бо інакше я не знав би, коли дощ перестане падати.

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК У ЧИСЛІ „ВЕСЕЛКИ“ ЗА БЕРЕЗЕНЬ 1984: ЯКИЙ ЦЕ ВІРШ? Свою Україну любіть, Любіть її во врем'я люте, В останню тяжкую міну, За Неї Господа моліть! **ЗАГАДКОВА КАРТОЧКА:** Моринці і Кирилівка. **РЕБУСИК:** Б'ють пороги, місяць сходить, Як і перше сходив. Написав Т. Шевченко. **ШАХОВА ЗАГАДКА:** Садок вишневий коло хати, Хрущі над вишнями гудуть. В своїй хаті своя правда. **ХТО Ж ЦЕ?** Зайчик.

з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода“ заходами Українського Народного Союзу. Редагує Колегія. Річна передплата становить у ЗСА — 8.00 дол. у інших країнах — рівновартність цієї суми. Для членів УНС 5.00 дол. Ціна окремого числа 75 центів. Ціна подвійного числа — 1.00 дол.

THE RAINBOW — VESELKA

ISSN 0300-6379

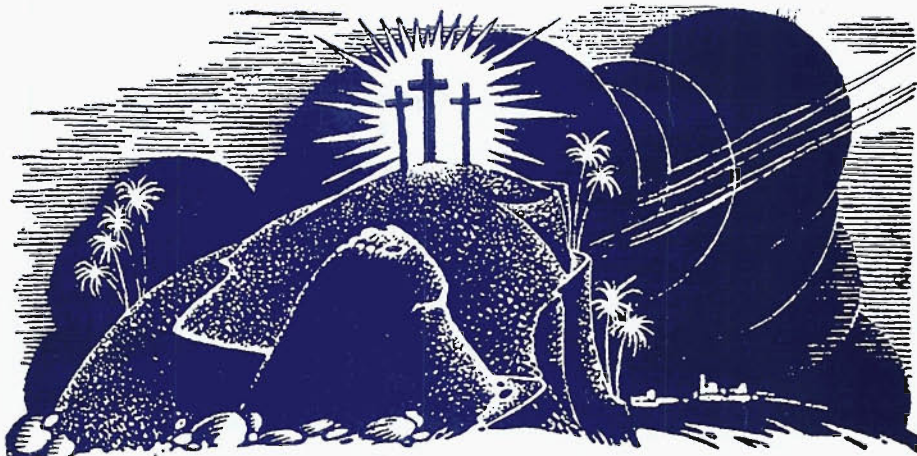
Обкладинка роботи Ірини Молодецької

Published monthly, except May to August Bi monthly at Jersey City, New Jersey

30 Montgomery Street — Jersey City, New Jersey 07302
 Subscription \$8:00 per year UNA members \$5:00 per year
 Entered as Second Class at Jersey City, N. J.

Ілюстрація на обкладинці:

Ірина Молодецька: Великодній кошичок

Роман ЗАВАДОВИЧ

Ілюстрація Охрима СУДОМОРИ

ВЕЛИКИЙ ДЕНЬ

Христос воскрес! Заграли срібні дзвони
І сум страсний, мов сніг останній, щез,
І ми, вернувшись з церковки додому,
Співаємо гуртом „Христос воскрес!”

Христос воскрес! Прокинулась природа:
Пташата гимн виспівують Весні,
Полями лине теплий вітру подих
І будить перші квіти весняні.

Тобі ми молимося, Воскреслий Христе,
Тобі співаєм гомінких пісень,
А з нами сонце, радісне і чисте,
Врочисто славить Твій Великий День.

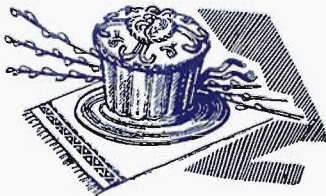
Алла КОССОВСЬКА

ВЕЛИКОДНІЙ РАНОК

Свято веселе,
Свято весняне,
В небі хмаринки
Від сонця рум'яні.

Сонце сьогодні
Не світить, а грає,
Наче зі святом
Людей всіх вітас.

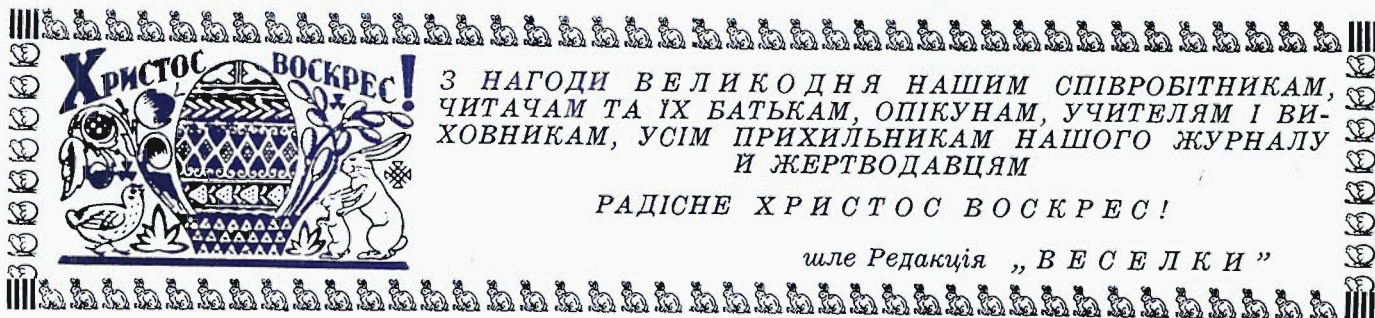
Мама несуть нам
Нові черевички —
Їх вчора купили
Для мене й сестрички.

У вишитій блузці,
В шовковій спідниці,
Мамочка наша, —
Наче цариця!

З кошика тато
Свячене виймають.
— Христос Воскрес, діти! —
До нас промовляють.

— Воістину, тату! —
Ми хором сказали
І всі розговлялись
За стіл посідали.

З НАГОДИ ВЕЛИКОДНЯ НАШИМ СПІВРОБІТНИКАМ,
ЧИТАЧАМ ТА ЇХ БАТЬКАМ, ОПІКУНАМ, УЧИТЕЛЯМ І ВИ-
ХОВНИКАМ, УСІМ ПРИХИЛЬНИКАМ НАШОГО ЖУРНАЛУ
І ЖЕРТВОДАВЦЯМ

РАДІСНЕ ХРИСТОС ВОСКРЕС!

шле Редакція „ВЕСЕЛКИ”

Лєся ХРАПЛИВА

НАЙМЕНШИЙ ДЗВІНОЧОК

(Радіопередавання)

Дійові особи: заповідач, 1 дзвіночок, 2 дзвіночок, 3 дзвіночок, Бджілки, Метелик.

ЗАПОВІДАЧ: Розбудила весна красна сонну землю. Сніг стопився і поплив тисячею потоків у річки. Висохла земля, і на ній появились перші стеблинки трави, а за ними все нові й нові, поки вся долина не вкрилася свіжим, зеленим килимом. А тоді в затишку, під березою — глянь! — вирости із землі три синенькі квітки-дзвіночки. Всі вони мали оксамитні голівки, а в них золоті серединки-серденька, і всі три були дуже гарні.

А коли вранці сходило сонце, дзвіночки простягали затерплі зі сну листочки, стрясали з голівок росу і починали дзвонити.

1 ДЗВІНОЧОК: Бам-бам-бам!

ЗАПОВІДАЧ: Дзвонив найкращий та найбільший дзвіночок.

2 ДЗВІНОЧОК: Дзелень-бом! Дзелень-бім!

ЗАПОВІДАЧ: Помагав йому середній.

3 ДЗВІНОЧОК: Дзінь-дзінь-дзінь!

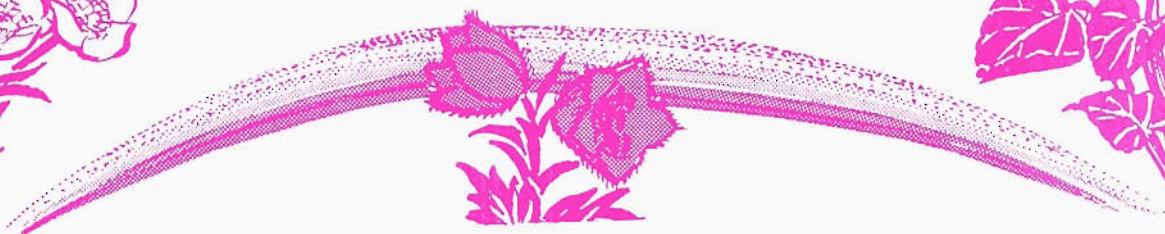
ЗАПОВІДАЧ: Пробував і собі найменший. А тоді два більші дзвіночки вибухали сміхом.
(Чути сміх).

1 ДЗВІНОЧОК: Дивіть, і малий пробує дзвонити!

2 ДЗВІНОЧОК: Думає, що нам дорівняє!

ЗАПОВІДАЧ: Тоді маленький дзвіночок втихав засоромлений та ховав голівку поміж листочки. А два інші починали дзвонити ще голосніше, щоб усі почули, що то вони вміють! (Два старші дзвонять). Від їх дзвоніння будилися всі квітки і трави, розвивалися листочки на березі. А далі стали вилазити зі своїх криївок різні комашки та бджілки. Бджілки радо прилітали до дзвіночків та бриніли весело. А коли відлітала бджілка...

БДЖІЛКА: Бззз...ззз...зз...

ЗАПОВІДАЧ: То старші дзвіночки зараз починали хвалитися.

1 ДЗВІНОЧОК: Бджілко, бджілко, поглянь, який я великий!

2 ДЗВІНОЧОК: А я, хоч менший, але кращий!

ЗАПОВІДАЧ: А третій дзвіночок пищав своїм тоненьким голоском.

3 ДЗВІНОЧОК: А я такий маленький!

ЗАПОВІДАЧ: Тоді старші дзвіночки знов сміялися з нього (*смiх*), і він замовкав. А бджілки прилітали до старших, пили їх мед, танцювали, кругом них та розказували всі новини, що їх почули та побачили на своєму лету — в лісі, в полі, в цілій долині та поза нею.

БДЖІЛКИ: Бззз...ззз...зз...

ЗАПОВІДАЧ: А маленького, мов і не помічали в траві. І хоч як він хотів теж щось цікаве почути, ніхто не хотів з ним говорити, а він знав, що підслухувати — це дуже негарно. Аж ось одного дня присів на стеблинці трави коло дзвіночків — маленький метелик.

1 ДЗВІНОЧОК: Бам, бам! Диви, який він чудовий, барвистий метелик!

ЗАПОВІДАЧ: Заворушилися дзвіночки. А найменшому метелик теж дуже подобався, але він не посмів сказати ні слова. А обидва старші почали щосили дзвонити.

1 та 2 ДЗВІНОЧКИ: Бам-бам, дзелень-бом, дзелень-бім...

ЗАПОВІДАЧ: Та метелик не звертав уваги на них. Видно, прилетів здалека та був дуже втомлений. То старші дзвіночки й перестали глядіти на нього. А найменший до нього тихенько приглядався та радів, що недалеко від нього сидить ось такий гарний метелик. Та нараз — о горе! — почув маленький дзвіночок шум пташиних крил (*чути шум*) і побачив, що надлітав великий шпак, готовий у цю хвилину схопити та з'їсти метелика.

3 ДЗВІНОЧОК: Дзінь-дзінь-дзінь!

ЗАПОВІДАЧ: Задзвонив у тривозі дзвіночок. Але метелик мов не чув.

3 ДЗВІНОЧОК: (*голосніше*). Дзінь-дзінь-дзінь! Метелику втікай!

ЗАПОВІДАЧ: Заголосив щосили найменший дзвіночок. Метелик пробудився, схопився і чимдуж полинув у голубі простори. У маленького дзвіночка аж серденько забило на радощах, що метелик врятувався.

А надвечір, коли дзвіночки вже готовилися спати, знов замерехтіли барвисті крильця

метелика, і він прилетів просто до маленького дзвіночка, а на більших навіть і не глянув.

МЕТЕЛИК: Дзвіночку, ти врятував мені життя.

Скажи, що можу зробити, щоб віддячити тобі?

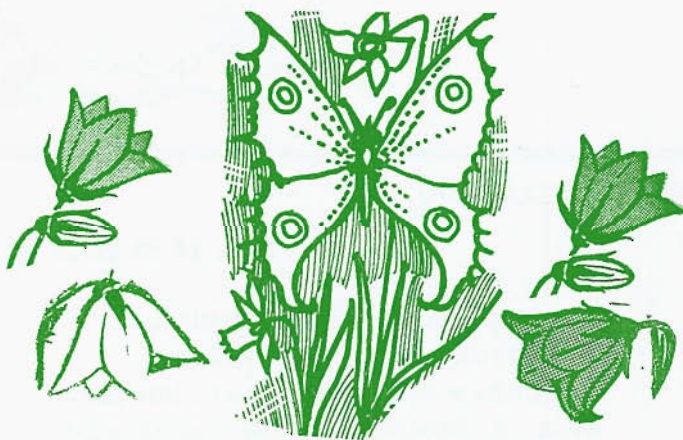
3 ДЗВІНОЧОК: Дзінь-дзінь! Коли хочеш, то прилітай до мене щодня та розказуй, що ти чув та бачив.

МЕТЕЛИК: О, з радістю! Це мені не велика штука!

ЗАПОВІДАЧ: І полетів метелик. Але щодня пильно прилітав до маленького дзвіночка та розказував йому, які квітки вже розцвіли, які пташки звили гніздечка, які діти ходили на прогулянку. Старшим дзвіночкам було це дуже не до вподоби, але що ж мали робити?

Аж одного разу віддзвонили всі три дзвіночки свою вечірню молитву.

ДЗВІНОЧКИ: Бам-бам, дзелень-бом, дзелень-бім! Дзінь-дзінь!

ЗАПОВІДАЧ: Та поснули мирно. Аж ось над ранком, коли вже почало сіріти і на землю падала роса, прилетів знов метелик, просто до найменшого дзвіночка.

МЕТЕЛИК: Дзвіночку, дзвіночку, пробудись!

3 ДЗВІНОЧОК: Ууугм! Я хочу спати!

МЕТЕЛИК: Сьогодні не час спати! Я тобі приніс чудову вістку!

3 ДЗВІНОЧОК: Яку?

МЕТЕЛИК: Христос воскрес з могили!

3 ДЗВІНОЧОК: Що це значить? Я ще ніколи такого не чув!

МЕТЕЛИК: Бо такого ще ніколи досі не бувало! Відкрився камінь з могили, і той Христос, що його три дні тому замучили — вийшов з неї живий та у славі! Я сам це бачив і прилетів тобі розказати.

3 ДЗВІНОЧОК: А ти не спав?

МЕТЕЛИК: Я пробудився, бо стало ясно, мов у день. Заграла янгольська музика, заспівали пташки і розцвіли довкруги могили такі чудові квіти, що я їх ще ніде не бачив. Бо це ж радість настала для цілого світу!

3 ДЗВІНОЧОК: Коли так, то я буду теж радіти і дзвонити, хай цілий світ почує, що Христос воскрес! Дзінь-дзінь-дзінь!

ЗАПОВІДАЧ: На його дзвоніння пробудилися і старші дзвіночки.

1 ДЗВІНОЧОК: А чого це ти поночі роздзвонився?

2 ДЗВІНОЧОК: І спати нам не даси!

3 ДЗВІНОЧОК: Бо Христос воскрес!

ДЗВІНОЧОК: Коли так, то й ми задзвонимо на radoцax!

ВСІ ДЗВІНОЧКИ: Бам-бам-бам! Дзелень-бом, дзелень-бім! Дзінь-дзінь!

ЗАПОВІДАЧ: Почули їх бджілки та весело забриніли.

БДЖІЛКИ: Бзз...ззз...зз..

ЗАПОВІДАЧ: Почувши голоси бджілок та квітів, вийшло сонце на обрій та позолотило весь світ.

І почули радісну новину всі мешканці цієї долини та заспівали разом Воскресну Пісню (чути хор). А поміж ними дзвенів найменший дзвіночок, що то перший сповістив усім Воскресіння Христове!

За „Українським словом”

Пояснення-словничок: **дзвіночок** — квітка (bluebell); **висохлий** — dry, dried up; **стеблинка** — stem, pedicel; **затишок** — quiet place; **оксамит** — velvet; **затерпнути** — to grow numb; **комашка** — small insect; **втомлений** — tired; **шум** — noise; **шпак** — starling; **голубий** — blue, azure; **мерехтіти** — to shimmer, to gleam; **не бути до вподоби** — it not please me; **сіріти** — тут: розвиднятися (to dawn); **обрій** — horizon.

Роман ЗАВАДОВИЧ

РАННЬОМУ ПТАШКОВІ

Ще далеко до ранніх зорінь,
Ще хатинка окутана сном,
А в садку щось тихенько: цві-рінь,
Мов „добридень” мені під вікном.

Ах, добридень, цвірінькало мій,
Ти не спиш, хоч ще досвітній час?
Не довжиться нам сон весняний,
І не хочеться спати ні раз.

Коли б скорше той день заяснів,
Що нам сонце несе та весну!
Треба, пташку, нам діл, а не слів,
Треба, пташку, зусиль, а не сну.

Тож прийми, мій ти друже, привіт
За солодкий твій досвітній спів,
Долі й щастя лиш той не проспить,
Хто досвіта встати зумів.

Зоріння — рання зірниця (day-break); довжитися — тривати (to last, to continue); зусилля — effort, stress; проспати — to sleep.

ПТАШИНЕ ЦАРСТВО

(ілюстрація Ірени Молодецької)

По середині подвір'я, поміж іншими господарськими забудованнями стояв маленький дімок, у якому жило домашнє птаство. Меблів там не було, бо їй не треба. За ліжка служили бантини, на яких спали кури й індики. Качки і гуси звикли спати на землі, прилігши до неї всім своїм тілом, наче коржики. Будилося птаство звичайно удосвіта на команду півня, що кукурікав і давав знати, що починається день. Він ще звик співати по півночі, але не для того, щоб вставати. Тож, коли вдосвіта півень подасть сигнал, все птаство заворушиться і виходить через двері на подвір'я.

Перед веде індик, наче генерал з орденами на шиї, тобто з разком ґульок, що червоніють, наче коралі, коли він сердиться. Вийшовши з повагою зі свого палацу, він, спустивши крила вниз, мете ними по землі, „бултихаючи” бул-бул-бул. З тої його мови насміхаються гуси, бо вони говорять іншою мовою і регочуться „ге-ге-ге”. Качки згоджуються з ними, притакуючи „так-так-так”. Кури спокійно виходять і простують у город, де можуть у землі знайти хробачки, що їм смакують, як дітям ковбаски. Квочка, що сидить тижнями у гнізді на яечках, рідко виходить на двір. Вона вигріває своїм пухнатим тілом ті яечка, з яких пізніше вилуплюються маленькі жовтенькі курчатка. Коли вони вже ходять, вона, як справжня мати, вийшовши на прохідку, дбайливо їх пильнує.

Позирає довкруги, особливо ж на небо, звідкіля зненацька може злетіти шуліка — цей дикий птах, що дуже любить м'ясце маленьких курчаток.

Часом з хати виходить маленька дівчинка в українським вишитим убранні. Вона мало що більша від індики на зріст. Але індик її не займає, хоч вона має червону запаску, а звісно, що індики не люблять червоного кольору. Індик знає, що вона щось інше, ніж усе птаство, і з пошаною ставиться до неї. Дівчинка сипле зерно, а вся пташина громадка кидається і дзюбає одне поперед другого. Кожний з них дбає про себе, а наївшись, розбігаються хто куди. Кури й індики в город чи сад, де шукають хробачків, а гуси і качки простують до води. Якщо нема ставка чи калюжі, то хоч до води в кориті, що звичайно стоїть на подвір'ї. Тоді починається купання.

А як тільки сонце над вечір починає заходити, вся пташина громада простує до курника на ніч. Птаство звичайно йде спати дуже рано. Часто про людей, що скоро лягають спати кажуть: “Ось цей лягає з курми спати”.

Г. М.

Пояснення-словничок: **бантина** — дерев'яна поперечка (crossbeam), де ночують кури; **коржик** — паляниця (flat cake); **орден** — відзнака нагороди (order); **мете** від мести (to sweep); **пухнатий** — fluffy, downy; **шуліка** — яструб (kite); **сипле** від сипати (to pour); **калюжа** — pool, slop; **корито** — trough, tray.

ЗАЙЧИКОВІ ПИСАНКИ

Добру пам'ять зайчик має:
Гната й Гапю пам'ятає.

Він же їм в зимову днинку
Був подарував ялинку.

А вони: „У теплий час
В гості ти прийди до нас!“

„Що ж, піду до них у гості!“ —
Каже зайчик нуцохвостий.

Дика курочка з-над річки
Продає щодня яєчка.

Яць до неї поступив,
Два яєчка закупив.

Став кольори добирати,
Ті яєчка малювати —

І зробив з них писанки,
Кольорові, мов квітки.

В кошик зайчик їх поклав,
Ще й фіялками приправ.

Вийшла Галя, вийшов Гнатик
У садочок погуляти.

Діти глип! — а на стежині
Яць у сірій кожушині!

Кошик лапками підносить,
Писанки прийняти просить.

Упізнали Яця діти,
Як же гостем не радіти?

Обіймали, пригортали
І до кошика поклали...

... пасочки смачний ріжох
Ще й пахучий пиріжох —

Великодній пиріжох.

ІВАСЬ-МУДРАСЬ

Потепліло так у квітні,
Що фіялки враз розквітли.

Фіялково позирають,
Із весною всіх вітають.

Йде весна у кожну шпарку.
Йдуть Івась й Микола парком.

Раптом — зирк! — іде Наталка,
У руці несе фіялки.

І промовила Наталка:
— Дуже люблю я фіялки.

А Івась: — І я гадаю,
Теж фіялок назбираю!

Принесу додому квіти —
Буде мама їм радіти.

Треба маму пам'ятати
Не лише на Мами свято,

Бо мами нас дуже люблять,
Про нас дбають, нас голублять.

Часу довго не забрало —
Хлопці квітів назбирали.

Мама квітами зраділа
Хлопців гарно похвалили.

А придумав це Івась —
Не даремно він Мудрась.

СЛЬОЗИ НАЙМИТА УЛАСА

Був собі бідний хлопець Улас. Його батьки померли, коли він був малюнком. Маленьким годувала його тітка, а як трішки підріс, то пішов служити в наймах і часто переходив з одного господаря до другого.

Раз прийшов до Полтави. Саме тоді скінчився ярмарок. Майдан покритий грубою верствою пороку. Але, коли випадком Улас розгорнув порох ногою, щось під нею заблищало. Улас зігнувся і добув золотий круглий гріш, дукат. Зразу сам собі не вірив, що знайшов такий великий золотий гріш. Він став розглядатися, чи хтось його не загубив. Але на майдані нікого не було. Улас стиснув гріш у жменю та пішов далі.

Ішов і думав: „Що я міг би за нього купити? Штанці в мене такі драні, що на колінах уже тіло прозирає. Чоботи такі подерті, що треба прив'язувати їх мотузком. Не маю ні козушка, ні шапки на зиму. Так, так, мушу справити собі щось з одежі, бо такого обірванця ніякий хазяїн не прийме на службу.

Так роздумуючи і радіючи знахідкою, Улас зрівнявся з монастирем, що стояв посередині міста. Хотів його вже проминути, як ураз принадив його приємний голос сліпого кобзаря, що біля монастирських воріт грав на бандурі і співав побожну пісню.

Коли Улас на хвилину зупинився, щоб послухати кобзаря, його погляд упав на невеличке хлоп'я, кобзареве поводитаря. Хлоп'я притулилося до муру і сумними очима бездумно поглядало на моріжок, на якому блистіло кілька жовтих кульбаб. Уласові, що мав зроду ніжне серце, стало жалісно цього хлопчика, що був такий змарнілий, збіднілий, в такій виляній подертій одежі. І враз в очах Уласа, що сам знав голод і біду, забриніли сльози в очах і дві краплі сплили по його обличчі.

Спів скінчився. Кількоро прохожих, що спинилися коло брами, кинули кілька дрібних грошків у капелюх поводитаря. А коли Улас підійшов до хлоп'яти, то сам не знаючи чому, розігнув долоню і золотий дукат упав у капелюх.

Того дня, поклавшись спати за містом на оборозі, Улас сам дивувався, що дав поводитареві таку незвичайну милостиню, але не жалував, що дав. Йому було навіть приємно. Він уявляв собі, як здивується кобзар, доторкнувши пальцями золотий гріш. Він буде благословити незнамого хлопця в бідній одежі, що дав йому таку незвичайну милостиню. З такими приємними думками Улас заснув.

Вранці змінив думку — не буде тут шукати роботи. Він чув, що туди, на півдні є море, там є рибалки і моряки на кораблях і в пристанях. Там можна буде дістати кращу роботу. Ішов цілий день степом. А над вечір, як сонце поринало в тумани, Улас побачив на шляху двох подорожніх. Один був на вигляд старий, а другий зовсім молодий. Чи не були вони схожі на кобзаря і поводитаря з-під полтавського монастиря? Але Улас бачив лише їх плечі, бо вони йшли в ту саму сторону, що він. Ішли і вряди-годи підіймали вгору палиці, немов комусь показували: „Туди дорога!”

Ішли поволі, тож Улас хотів їх дігнати. Але, як не піддавав ходу, подорожніх не міг дігнати. Вони все віддалялися, а як степ окутало смеркання, вони десь зникли.

— Чи це мені привиділося? Чи, може, це якийсь знак для мене? — думав хлопець.

Заночувавши у старого діда в його баштані, Улас помандрував далі. Врешті опинився коло моря.

Побачив там першого сивавого чоловіка, що розставляв на березі рибачькі сіті, щоб просохли на сонці. Улас привітався і запитав, чи нема тут де для нього роботи. Той чоловік був отаманом рибалок, у нього працювало кількадесят людей. Отаман поглянув на Уласа і видно було, що хлопець йому подобався.

— Я прийму тебе до своєї ватаги, якщо робота не буде тобі затяжка.

— Я міцний, — запевняв Улас. — Ніякої роботи я не боюся.

Погодилися, і з того часу Улас працював у ватазі отамана Кирила.

Минуло кілька літ. Улас виріс на гарного парубка. Та був він не тільки гарний, але меткий та розумний. Кирило побачив, що Улас став досвідченим рибалкою, якому ніхто не дорівняє. Він перший узнавав, де виводяться риби, як їх треба принаджувати в затоки, як ловити і навчився таких рибальських таємниць, яких навіть старий Кирило не знав. Часто Кирило передавав Уласові провід над рибалками і з того часу вони завжди мали великі улови риби.

Досі Кирило продавав рибу купцям, що приїздили з приморських міст. Вони самі засолювали рибу. Але згодом Улас почав сам засолювати рибу і такої риби ніхто не вмів приготувати. Його риба була найсмачніша і найдорожча. А щоб мати вдосталь бочок, то Улас найняв майстрів, які тільки робили бочки. Потім вони навчилися будувати міцніші рибальські човни і виплітати сіті. Улас скасував очеретяні курені, де жили рибалки, а на їх місці постала ціла оселя з глини, навіть з дерева з приміщенням для рибалок та з майстернями.

Кирило став багатим хазяїном, хоч усі знали, що то була заслуга не його, а Уласа. Рибалки на дозвіллі не раз питали Уласа, хто його навчив так господарювати, але Улас здебільшого мовчав. Доля дала йому такий розум, і всі його задуми повставали самі з себе в його голові.

Знов минуло кілька літ. Отаман Кирило постарівся. Він щораз більше передавав господарство в руки Уласа.

Аж ось одного дня до отамана прийшли два ченці з монастиря у Кримських горах.

— Я викликав вас, — сказав Кирило, — щоб ви були мені за свідків і щоб прийняли мене до своєї братії.

Тоді він сказав до рибалок:

— Від сьогоднішнього дня я вже не буду вашим хазяїном. Половину майна я дарую Уласові, бо люблю його, як рідного сина. Коли б не він, не його розумна голова, ми ще й дотепер сиділи б ув очеретяних куренях на мокрих пісках. А ви, чесні отці, будьте свідками того, що я кажу. Я поїду з вами в монастир і буду там за послужника до кінця свого життя. А щоб я не їв дармо хліба, то я половину майна дам на Боже. Рештою Улас хай господарить, як своєю власністю. Вона вистачить йому на достатнє життя.

Коли вже Кирило мав від'їжджати з оселі, до Уласа підійшов один із ченців.

— Ти не знаєш мене, бо ми бачилися дуже давно і коротко. Я був поводитором того бандуриста, що співав коло монастиря в Полтаві. Ти подарував нам золотого дуката, а я бачив, як дві сльози потекли із твоїх очей, коли ти дивився на мене.

— Я був такий бідний, як ти, — згадав зачудований Улас, — і мені було дуже шкода позбутися золотого дуката, але ще більше жалував я тебе і твого бандуриста.

— І твої сльози заважили на твоїй долі, — додав чернець. Бог бачив твоє милосердя і поблагословив тебе в ту хвилину. І з того дня твоя доля обернулася до тебе обличчям. Тобі почало щастити на світі.

І знов повторилося те, що діялося колись коло полтавського монастиря. Улас глянув на ченця і з його очей потекли дві сльози. Тоді він розняв руки, обняв ченця і сказав:

— Я не знав, що милосердя в серці людини може так багато зробити...

Пояснення-словничок: **наймит** — hireling; **порох** — пил (dust); **дукат** — монета (coin) більшої вартості; **жменя** — palmful; **обідранець** — ragamuffin; **знахідка** — finding; **принадити** — to attract; **поводатор** — хлопець, що провадить сліпого; **моріжок** — green grass; **кульбаба** — dandelion; **вилинялий** — faded; **милостиня** — alms, **вряди-годи** — деколи; **смеркання** — night-fall; **баштан** — melon-field; **сіть** — мережа (network); **затока** — bay; **упови** (риб) — catch, fare; **курінь** hut; **свідок** — witness; **братія** — тут ченці в монастирі; **щастити** — to have luck; **доля** — destiny, fortune.

НАЙШВИДШИЙ БІГУН

(Казка — Ілюстрації Ярослави Кучми)

Був собі хлопчик Гаврик, та не такий, як усі хлопці. Як тільки змалечку піднявся на ноги, то зразу почав бігати. А коли минуло сім літ, то таку же бігав, що ніхто в світі не міг його перегнати. Тоді виліз на високу вежу і загукав на весь голос: „Я найшвидший бігун на світі!“

Цей виклик почули зайці в лісі. Зійшлися на нараду і кажуть: „Що? Той хвалько швидше бігає від нас?“

І зараз вибрали з-поміж себе найшвидшого бігуна та вислали його до Гаврика, щоб пішов з ним на перегони.

— Позмагаймося на три милі, хто кого переможе. Хто скоріше добіжить, той буде у світі першун.

Гаврик згодився. І на умовлений знак рушили обидва з місця. Але незабаром зайчик уже випередив хлопця, хоч той біг з усіх сил. Почав він уже втрачати надію, аж раптом перед бігунами показала широка ріка, а міста ні сліду. Заяць зупинився на самім березі, бо не вмів плавати. А Гаврик кинувся у ріку і переплив на другий берег. До мети було вже недалеко. Там почав стрибати і плескати в долоні, бо перегнав зайця. А зайчик опустил униз свої довгі вуха і засоромлений пошкандибав до своїх братів.

Коли вістка про перемогу хлопця над зайцем дійшла до Вітра, то той позавидував хлопцеві слави. Вітер мав такий широкий плащ, що як закинув його на себе, то міг так летіти, що ніхто не міг його наздогнати. От, прийшов він до Гаврика і каже:

— Позмагаймося, не на три, а на сім миль! Гаврик згодився.

— Раз - два - три! — гукнув Вітер, і обидва рушили вперед.

Гаврик біг ще швидше, ніж із зайцем, але де йому до Вітра! Вітер як плигнув, то за хвилину вже ледви його було видно. Тільки поли широкого плаща шуміли по полі. Але Вітер не спостеріг, що

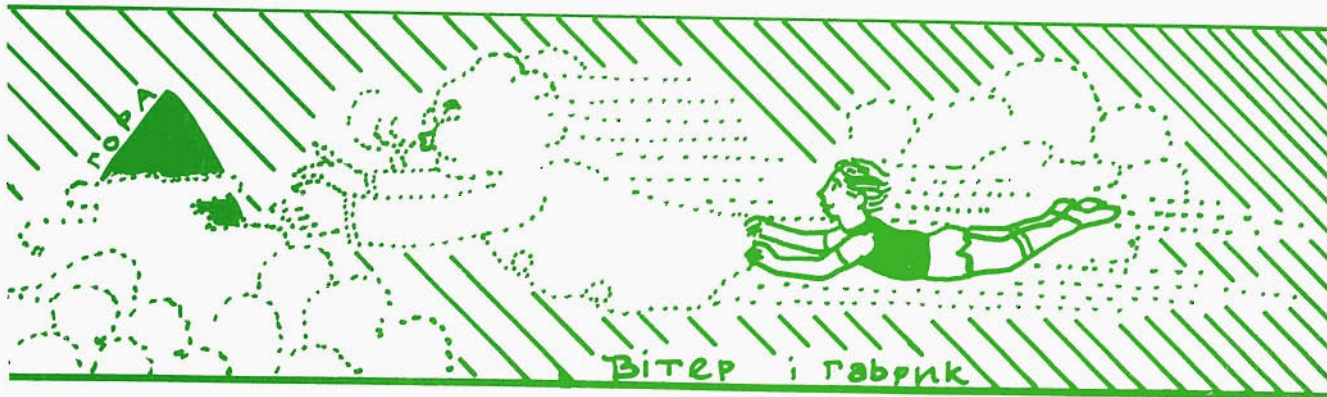

хлопець тим часом обома руками зловився за кінець плаща і потягнувся за Вітром. Вітер летить і не думає, що хлопець тримається його плаща. Вітер уже втомився і його біг став ослабати. А тут ще перед самою метою з'явилася висока гора, і Вітер зупинився, щоб не розбити собі до неї чоло. В ту хвилину Гаврик пустився Вітрового плаща, покотився, мов стріла, і став на самім шпилі, на меті. Зняв шапку і вклонився: „Я вже тут!“ Вітер застидався, завернув з дороги і поплентався до свого дому.

Пішла ще більша слава про малого бігуна. Він дуже тішився, що переміг навіть Вітра.

Сидів він раз увечері на леваді. Чує, хтось тихенько сміється. Оглянувся, нікого не видно. Аж глянув угору — а там круглий Місяць на небі сміється на весь рот.

— Не смійся так, бо ще з неба впадеш! — каже Гаврик. — Скажи, чого тобі смішно?

— Сміюся з тебе, бо те думаєш, що нема в світі кращого бігуна, як ти. А я кажу тобі: позмагаймось!

— То злязи сюди! — відповів Гаврик —. — Бо я не можу вийти на небо до тебе.

— Але я не можу зійти з неба на землю, — сказав Місяць. — Найкраще буде, як ти побіжиш по землі, а я буду бігти по небі. Біжим дванадцять миль!

— Гаразд!

Гаврик пустився, мов стріла. Але, що гляне на небо, то Місяць завжди на переді, ще й насміхається з хлопця. Аж ось дивиться Гаврик — серед поля стоїть висока тополя. То було на третій милі.

— Гей, тополе, тополенько, випростайся і зупини Місяця, як буде повз тебе перебігати.

— Не можу, бо не досягну, — відповіла тополя.

— Соромсь! — сказав Гаврик. — Я гадав, що ти справді дерево, а ти — мітла!

Тоді „мітла” справді застидалася і, щоб показати, що вона не мітла, випростувалася, простягнула вгору всі свої руки і пальці. Гаврик зрадив, але не на довго. Місяць, круглий і гладкий, прослизнувся крізь пальці тополі, а тополя не могла його учепитися.

На сьомій милі стриміла висока скеля, а під нею стояв Вітер і приглядався до перегонів.

— Гей, Вітре, надуйся і загаси Місяцеві світло. Не маючи світла, він не зможе бігти.

— Не хочу! — відповів Вітер. — Ти мене раз переміг і засоромив, тепер я не поможу тобі.

— Ти не допоможеш? Признайся краще, що ти не можеш. Я думав собі, що ти буревій, а ти тільки маленький протяг.

Місяць це почув, засміявся з Гаврикової насмішки і побіг далі. Тоді ображений Вітер вискочив на скелю і так надувся, щоб показати свою силу. Але Місяць закрив своє світло у скляній кулі, і Вітер його не загасив. Вітер аж заточився, впав зі скелі і набив собі гулю на чолі. Тим часом перегони відбувалися далі.

Ось уже недалеко дванадцята миля. Дивиться

Гаврик, а перед ним котиться чорна хмара. Місяць також побачив її, замахав руками і вже здалека гукав: „Геть з дороги! Геть з дороги!” Але чорна хмара була і стара, і глуха, і взагалі не дуже розумна. Коли побачила, що місяць махає до неї руками, подумала собі, що він кличе її до себе.

— Іду! Іду! — сказала і посунула на Місяця. Місяць почав махати руками й ногами, кричав на всі голоси, але це не помагало. І раптом Місяць потонув у чорній хмарі.

А тим часом Гаврик добіг до мети. Зупинився, розглядається, а Місяця нема. Ще ніколи Гаврик не підстрибував так високо з радости. Таж він перегнав Місяця!

Дістав велику сурму, вийшов на найвищу гору і затрубив:

— Я справді найшвидший бігун на світі!

І вже ніхто не смів йому тої слави заперечити.

За Прісею М а д е р

Пояснення-словничок: бігун — runner; перегнати — to surpass, to overtake; перегони — the races; першун — winner; мета — aim; пошкандибати — to hopple; позавидувати — to envy; поллентатися — to trudge; левада — meadow; тополя — poplar; прослизнутися — to slip, to creep past; загасити — to extinguish; протяг — draught.

Ганна ЧЕРІНЬ

ВОСЬМА КЛЯСА

**Восьма класа — особлива.
Учні чемні в ній надиво.**

**Бо змінились їхні ролі:
Це ж останній рік у школі!**

**Якось цей останній рік
Швидко йде. Ось-ось — і втік...**

**Швидко й іспити останні
І вечірка на прощання...**

**А тому — все до науки:
Очі, голова і руки —**

**Щоб була ця восьма класа
Школи цілої окраса.**

Надиво — несподівано (unexpectedly, suddenly); особливий — special, exclusive; окраса — adornment.

МАРАТОНСЬКИЙ БІГ

Що чотири роки з'їжджаються найкращі спортсменці на Олімпійські Гри в тім чи іншій місті світу. Між багатьма родами спортивних змагань за першість звертає на себе увагу так званий „маратонський біг”. Хто бере участь у цій бігу, мусить перебігти 22 милі, а три найкращі бігуни, що перебігли цю дорогу в найкоротшім часі, стають першунами і дістають золоту, срібну чи бронзову медаль.

Що таке „маратонський біг”? Щоб відповісти на це питання, треба заглянути до всесвітньої історії.

Коло 2450 років тому у перському краю королем був Дарій I. Персія вже тоді була великою і могутньою державою. Дарій був здібним господарем і завзятим войовником, так що історія назвала його „Великим”. Але не все населення країни хотіло йому покійно підлягати, бо перси приєднали до своєї держави чимало сусідніх країн, де жили інші народи.

У той час ще не було турків у Малій Азії та не було турецької держави. Тоді жили там греки. Вони не раз бунтувалися проти перської влади, а до спротиву заохочували їх ті греки, що жили в матерній Греції. Дарій вирішив покарати їх. Він вислав велике військо, яке в 490 році перед народженням Христа під проводом Дарієвого небожа Артафернеса рушило походом на Грецію. Перси захопили північну частину Греції, але під селом Маратоном заступило їм дорогу грецьке військо.

Маратон лежить лише на віддалі 22-ох миль від столиці Греції, Атен. В Атенах запанувала велика

тривога. Перська армія була куди більша від грецької, тож греки з перестрахом думали про те, який буде вислід бою. Та греки боролися так завзято, що розгромили перську армію. У грецькому війську запанувала велика радість. У той час ніхто не знав ні телеграфу, ні телефону, ні радія, часом лише люди послуговувалися голубами, пересилаючи невеликі записки, причеплені до їх ніжок. Отож, один із вояків, що боровся під Маратоном, вирішив якнайскоріше принести радісну вістку про перемогу до Атен. Він біг 22 милі, не спочиваючи ні на хвилину, і не зважав на те, що це небезпечно для його здоров'я. Він добіг до Атен, крикнув „Ми перемогли!” і зараз упав неживий на землю. Атенці переживали одночасно радість і жаль через смерть посланця, що не пожалів свого молодого життя, щоб лише потішити своїх земляків.

Минали століття, але смерть посланця з-під Маратону не забулася. На його честь ув Олімпійські Гри вставлено одне нове змагання: 22-милевий біг. Наші читачі можуть сказати, чому теперішні змагуни-бігуни не бояться такої самої смерті, якою загинув невідомий з імені вояк-посланець? Отож, не бояться тому, бо вони всі є під наглядом лікарів, а не зовсім здорових до змагань не допускають.

М. М.

Пояснення-словничок: **першість** (у спорті) — championship; **біг** — run, тут: race; **за/войовник** — conqueror; **Мала Азія** — так називають найзахіднішу частину Азії, що притикає до Егейського моря; **бунтувати** — to revolt, to rebel; **спротив** — onip (resistance); **матерня Греція** — mainland; **тривога** — anxiety.

Роман ЗАВАДОВИЧ

ПІСНЯ ПРО ЦАРІВНУ

На вишневих гіллях, мов на струнах грає
Вітер, жартівливий молодий скрипаль,
Грає про царівну, що до нас вертає
Босими ногами — ген, з імлістих даль.

Де лиш ступить — тануть ледяні окови,
Де погляне — блисне марґаретки квіт,
І шумить бунтарно долинами повінь,
Ширить добру вістку десь у синій світ.

Прокидайте, чуйте, крушіють кайдани,
Проганяйте з серця зимовії сни,
Прибирайте землю в новії жупани,
Застеляйте столи на привіт весни.

На вишневих гіллях пісні-чари в'ються,
Мов на веретені золоті нитки,
А крізь срібну шибку голосно сміються
До ніжного сонця пташечки-дітки.

Даль — ч. далина, віддаль (distance); імлістий — мрячний (misty); окови — кайдани (fetters); марґаретка — daisy; крушіть — ламати; веретено — spindle.

ПРО ЩО СПІВАЄ ПТАШЕЧКА

Біжить вода з піддашшячка
Веселим потічком.
Про що співає пташечка
У мене під вікном?

Про що вона співає,
Я дуже добре знаю,
Бо з пташечкою разом
Ту пісню я співаю:

Що вже пригріло сонечко,
Струмок біжить з гори,
І плещуть у долонечки
Малята у дворі.

Одразу потеплішало,
А небеса ясні.
Берези вже розвішали
Сережечки рясні.

Між травами і квітами
Весела новина:
З обіймами розкритими
До нас іде Весна!

Піддашшячко — здрібніле від піддашок (shed over a door); струмок — потічок (stream); плескати, плещу — to splash; сережечка — сережка (earring, clip); рясний — abundant, plentiful.

З ДИТЯЧОГО ЖИТТЯ

„ЯЛИНКА” РІДНОЇ ШКОЛИ В ЧІКАГО

Кожного року в святочному часі „Рідна Школа” в Чікаго влаштовує різдвяну імпрезу для молодших клас — „Ялинку”. Минулорічна „Ялинка” відбулася 17-го грудня і була присвячена 80-літтю з дня народження письменника для дітей Романа Завадовича, якого діти вітали на залі. Був присутнім теж Владика Чикагської Епархії Іннокентій Лотоцький. Свято відкрила директорка школи, Оленка Прийма. Програма почалася виступом шкільного хору, що виконав низку колядок. Диригувала Світлана Йосевич. Діти передшкілля відіграли п'єску Р. Завадовича „До Вифлеєму”. Перша класа деклямувала монтаж різдвяних віршів, підготований опікункою класи М. Свіцюю. Друга класа заспівала дві пісні, а саме: „Дар від України” К. Переяславець, і „На небі зірка мерехтить”, що її уклала вчителька Л. Мудра. Діти англomовної класи відспівали пісню „Сипле сніг” (слова

Івана Франка, мелодія укладу вчительки М. Мандзій). Це вперше англomовна класа нашої школи взяла участь у шкільній імпрезі. Підготувала виступ англomовної, як те і другої класи її опікунка М. Мандзій. Опісля діти обох відділів третьої класи виконали пісню п.з. „Різдвяна гостина”. Пісню цю змонтувала С. Йосевич, поклавши на ноти одну подію з казки Р. Завадовича „Гоца Драла”. Четверта класа продеклямувала вірш авторства своєї вчительки Л. Мудрої, п.з. „Привіт українським школярам”.

На світліні ювілят Роман Завадович і Владика Іннокентій Лотоцький серед дітей передшкілля

Останньою точкою програми була Свят-миколаївська п'єска О. Ощудляк п.з. „Ще один лист”, яку виконали учні сьомої класи під керівництвом учительки Слави Проців. С. Проців часто режисує дитячі сценічні виступи.

Малята з передшкілля гарно вив'язалися з свого завдання. Маленькі актори в традиційних ролях янголів, чортиків, пастушків, мудреців, астронавта й водія автобуса були одягнені в чудові строї. Сніжинки гарно

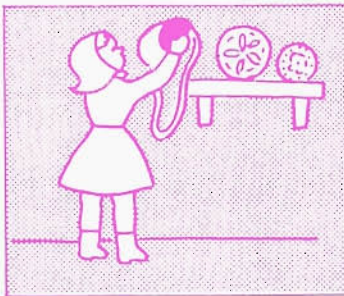

Діти передшкілля з своїми вчительками — Христею Таран і Оксаною Роздольською

танцювали, а поява козака Мамає з коником викликала оплески глядачів. Всі добрі люди в сценці щасливо заїхали до Вифлеєму. Зате лихі сили — Ірод із чортами й відьмою, які затівали лихо, зазнали невдачі і не потрапили в Вифлеєм. Малята виконували з радістю свої ролі. До успіху причинилась співпраця батьків із учителями передшкілля.

За Оксаною Роздольською

Гоца Драпа

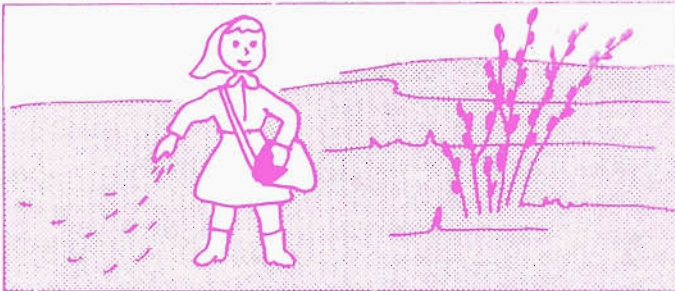
Гоца у квітневу днинку
З мисника взяла торбинку.

Гномик теж торбинку мав,
В скриньці все її тримав.

От, взяли свої торбинки
І пішли в луги, в долинки.

Куди йшли, то Гоца Драпа
Дрібні зернятка виймала...

— і виймала й розсівала
По лугах, торішніх травах.

Гном жолуді добував,
По узліссі розсівав.

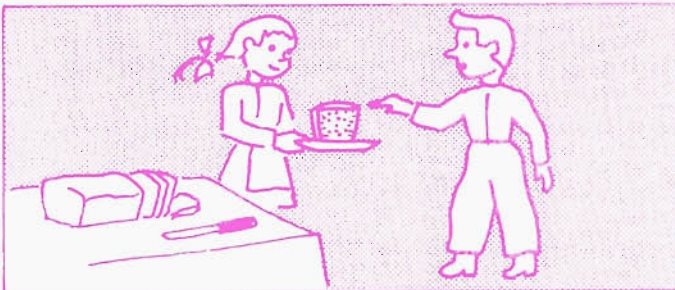

Як ті зернятка зійшли,
Квіттям вкрилися луги.

Мед запах аж понад поле,
Аж почули в лісі бджоли.

Мед в відерце назбирали,
Гоці в подарунок дали.

Спекла Гоца медяник,
Дуже добрий на язик!

Пів його Ромтомик з'їсть
І піде ізнов у ліс...

— подивитись: вже, мабуть,
Дуби з жолудів ростуть.

Мисник — полиця з мисками-тарілками над входовими дверми; жолудь — насіння дуба; луг — поросла трав'ю й кущами лука, що використовується на пасовисько або сіножать; теж: низина, поросла лісом (meadow; plain overgrown with bushes).